

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 604/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Miroslavom Mydlom, Advokátska kancelária, Sama Chalupku 2, Michalovce, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na verejné prerokovanie veci podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresnej prokuratúry Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 839/14/8807 a jeho uznesením z 20. novembra 2015, postupom Krajskej prokuratúry v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1/1 KPt 266/8800 a jeho uznesením zo 14. decembra 2015 a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. XV/2 Pz 18/16/1000 a jeho upovedomením zo 4. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júna 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na verejné prerokovanie veci podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresnej prokuratúry Michalovce (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 839/14/8807 a jej uznesením z 20. novembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry“), postupom Krajskej prokuratúry v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1/1 KPt 266/8800 a jej uznesením zo 14. decembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry“) a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. XVI/2 Pz 18/16/1000 a jej upovedomením zo 4. apríla 2016 (ďalej aj „napadnuté upovedomenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresná prokuratúra napadnutým uznesením zastavila trestné stíhanie vedené proti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „obvinený“) za prečin ublíženia na zdraví, ktorý mal spáchať na tom skutkovom základe, že 15. septembra 2014 fyzicky napadol poškodeného sťažovateľa, čím mu spôsobil zranenia s dobou liečenia a práceneschopnosti v trvaní tri mesiace. K zastaveniu trestného stíhania došlo na tom základe, že podľa okresnej prokuratúry nie je opísaný skutok trestným činom, keďže obvinený konal v nutnej obrane, a nie je dôvod na postúpenie veci. Svoje závery okresná prokuratúra odôvodnila takto: *«Z vykonaného vyšetrovania a z dôkazov zhromaždených vo vyšetrovacom spisu som dospel teda k záveru, že vykonanými dôkazmi bolo nepochybne preukázané, že pošk. [REDAKOVANÉ] pod vplyvom alkoholu najprv v bare obťažoval sv. [REDAKOVANÉ], ktorej sa opakovane domáhal, po tom, čo táto sa rozhodla pred poškodeným ujsť do domu poškodeného, zamkla za sebou bránu do dvora a následne sa zamkli v dome, z dôvodu, že videla ako poškodený preskočil bránu a aby sa k nim nedostal. Poškodený po zistení, že vstupná brána do dvora rodinného domu je uzamknutá, túto preskočil, začal búchať na okno kde sa svietilo a začal vykrikovať na sv. [REDAKOVANÉ] v znení „Kde je tá kurva“. Sv. [REDAKOVANÉ] po príchode do domu poprosila obvineného, aby tento vyšiel vonku a poslal poškodeného preč, keďže bol opitý. Obvinený vyšiel vonku, kde najprv slušne vyzýval poškodeného, aby odišiel preč, že sv. [REDAKOVANÉ] už spí, aby nerušil nočný klud. Keďže obvinený videl, že poškodený odmieta odísť a naďalej sa domáha prítomnosti svedkyne, poškodeného chytil za pás a tohto vytlačil vonku pred bránu.*

Uvedenú skutočnosť potvrdilo viacero svedkov. Keďže poškodený sa opätovne snažil dostať do dvora, na toto už zareagoval aj poškodeného kamarát sv. [REDAKOVANÉ], ktorý sa poškodeného snažil odtiahnuť, ale neúspešne. Následne podľa vyjadrenia obvineného poškodený mal obvinenému povedať, že u neho skončil, že ešte uvidí, a po tom, čo poškodený odtlačil sv. [REDAKOVANÉ], pristúpil bližšie k obvinenému, ktorý sa zľakol, že ho chce udrieť a tak mu dal jednu facku pravou rukou po líci. Poškodený sa odtackal asi 3 metre dozadu a razantným krokom sa vydal oproti obvinenému, pričom svoje ruky mal naširoko zovreté v pästi, pričom podľa výrazu tváre videl, že ho chce udrieť. Uvedené skutočnosti boli potvrdené viacerými svedkami, priamymi. Následne z uvedeného dôvodu, z obavy o svoje zdravie dal obvinený poškodenému aj druhú facku, po ktorej, aj z dôvodu požitia alkoholu, poškodený spadol na chrbát a nešťastne si udrel hlavu o vozovku. ...

Pre posúdenie konania obv. [REDAKOVANÉ] ako konania v nutnej obrane je podstatné posúdenie hneď niekoľkých skutočností. V prvom rade je potrebné uviesť, že poškodený bol silne pod vplyvom alkoholu (10 poldecákov pálenky), čo potvrdil aj samotný poškodený, jeho kamaráti sv. [REDAKOVANÉ] ale aj sv. [REDAKOVANÉ]. Skutočnosť, že bol poškodený silne pod vplyvom alkoholu je zrejmé aj z ďalších výpovedí sv. [REDAKOVANÉ], sv. [REDAKOVANÉ], sv. [REDAKOVANÉ] a sv. [REDAKOVANÉ]. Navyiac aj sv. [REDAKOVANÉ] uviedol, že videl v čase keď stáli na mostíku, že videl poškodeného sa „tackať“. K uvedenej skutočnosti len poukazujem na záver znaleckého posudku, z ktorého je zrejmé, že poškodený bol v čase spáchania skutku pod vplyvom alkoholu, nachádzal sa v stave ťažkej opitosti - 2,09 promile, jeho správanie bolo silne odbrzdené, bol výrazne naliehavý, celkove mal podstatne zníženú sebakontrolu a racionálne uvažovanie, čo sa prejavilo aj konfliktným a vulgárnym správaním a došlo aj k oslabeniu celkovej motorickej koordinácie.

Druhou podstatnou skutočnosťou je to, že konaniu obvineného predchádzalo konanie zo strany samotného poškodeného, ktorý sa dostal do dvora rodinného domu prekonaním prekážky, ktorej účelom bolo zabrániť vniknutiu, od svojho konania neupustil ani po tom, čo bol obvineným niekoľkokrát vyzývaný, aby opustil cudzí pozemok, nakoľko je opitý a nemá tam čo robiť, ale aj sv. [REDAKOVANÉ], ktorý sa ho snažil odtiahnuť.

V neposlednom rade nemožno opomenúť časť výpovede obvineného a ďalších svedkov, ktorí potvrdili, že poškodený na nich za triezva pôsobí arogantne a povýšenecky, pričom pod vplyvom alkoholu správa násilne a agresívne, provokuje.

Nemožno opomenúť ani fakt, že obvinený konal s vedomím toho, že vie o koho sa v osobe poškodeného jedná, teda osobu, ktorá keď je pod vplyvom alkoholu, tak je nevypočítateľný, agresívny, v minulosti sa už asi 3-4 krát pobil na rôznych akciách, opekačkách, pričom jedenkrát pri odchode z diskotéky, kedy bol tiež pod vplyvom alkoholu, mal taktiež potýčku, pri ktorej mal zlomenú sánku. Prvú facku dal obvinený poškodenému po tom, čo obvinený mal povedať, že u neho skončil a odstrčil sv. [REDAKOVANÉ], ktorý bol medzi nimi, druhú facku dal obvinený poškodenému po tom, čo sa poškodený vydal k obvinenému s rukami naširoko zovretými v päst', teda mal obavu o svoje zdravie. ...

Je zrejmé, že obrana obvineného nebola celkom zjavne neprimeraná povahe konania poškodeného, osobe poškodeného, ktorý bol silne pod vplyvom alkoholu a o ktorom mal obv. [REDAKOVANÉ] vedomosť, že pod vplyvom alkoholu je agresívnej povahy, čoho dôkazom je aj neodbytnosť poškodeného, ktorý ani napriek žiadostiam kamarátov neodišiel domov, preskočil bránku a dvor rodinného domu neopustil ani po tom, čo bol obvineným vyzvaný na jeho opustenie.

Je zrejmé, že k fackám zo strany obvineného by nedošlo, keby poškodený jednak nepreskočil bránku, či keby uposlúchol výzvy obvineného na opustenie dvora a v poslednom rade keby sa po prvotnom vytlačení z dvora domu obvineným, nesnažil opätovne dostať k obvinenému so slovami, že „tento u neho skončil“. Zastávam názor, že obvinený iba reagoval na danú konkrétnu situáciu, ktorá vznikla konaním poškodeného a teda sa obvinený už len primerane bránil priamo hroziacemu útoku.

Je zrejmé, že ani obrana obvineného nebola celkom zjavne neprimeraná povahe útoku, osobe útočníka, mieste a času skutku.

Dôležitú úlohu zohráva aj ďalší fakt. Samotný poškodený bol silne pod vplyvom alkoholu a na priebeh samotného skutku si nepamätá, ale priebeh tohto skutku vie len z rozprávania svojich kamarátov, ktorých verzie sa líšia.»

2.2 Proti napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry podal sťažovateľ 26. novembra 2015 sťažnosť. Krajská prokuratúra napadnutým uznesením zamietla jeho sťažnosť ako nedôvodnú o. i. na tom základe, že „prokurátor okresnej prokuratúry správne vyhodnotil zistený skutkový stav veci, pričom svoje rozhodnutie vecne a správne odôvodnil“.

2.3 Sťažovateľ následne 16. februára 2016 podal podnet generálnej prokuratúre na preskúmanie zákonnosti postupu krajskej prokuratúry. Generálna prokuratúra napadnutým upovedomením nevyhovela podnetu sťažovateľa a o. i. konštatovala: „*Vzhľadom na to, že v trestnej veci obvineného [REDAKOVANÉ] nebolo zistené porušenie zákona, ktoré by odôvodňovalo zrušenie namietaného uznesenia prokurátora Krajskej prokuratúry v Košiciach sp. zn. 1/1 KPt 266/15/8800-15 zo 14. decembra 2015 a ani predchádzajúceho uznesenia prokurátora Okresnej prokuratúry Michalovce sp. zn. Pv 839/14/8807-37 z 20. novembra 2015 za použitia mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je oprávnenie generálneho prokurátora Slovenskej republiky na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, Vášmu návrhu, ktorý ste podali ako splnomocnený zástupca poškodeného [REDAKOVANÉ] a vyplýva z obsahu Vášho podania zo 16. februára 2016, doplneného ďalším podaním z 2. marca 2016, nebolo vyhovené, o čom Vás upovedomujem v súlade s ustanovením § 365 ods. 1 Trestného poriadku.*“

3. Podľa sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na verejné prerokovanie veci došlo na tom základe, že orgány činné v trestnom konaní nestíhali obvineného [REDAKOVANÉ] a sťažovateľ tak nemohol uplatniť svoje práva ako poškodený na príslušnom súde.

3.1 Sťažovateľ v sťažnosti uviedol mená viacerých svedkov, ktorí pred orgánmi činnými v trestnom konaní vypovedali a ktorých výpovede sú podrobne popísané i zhodnotené v napadnutých uzneseniach okresnej prokuratúry aj krajskej prokuratúry, a ktoré zohľadnila aj generálna prokuratúra v napadnutom upovedomení, a na ich adresu uvádza, že ich výpovede sú klamlivé a nezakladajú sa na pravde.

3.2 Sťažovateľ uvádza, že obvinený [REDAKOVANÉ] mu v zúrivosti spôsobil ťažkú ujmu na zdraví - ťažký otras mozgu s krvácaním, tým, že ho bezdôvodne dvakrát päťou udrel do hlavy, následkom čoho spadol po strate vedomia a utrpel predmetné zranenia. Sťažovateľ preto žiada, aby bol obvinený za toto konanie primerane potrestaný.

3.3 Sťažovateľ uzatvára, že generálna prokuratúra absolútne obišla a nijako sa nevyjadřila k závažnému porušeniu jeho práv, ktorého sa podľa mienky sťažovateľa

dopustila krajská prokuratúra a okresná prokuratúra, a podľa sťažovateľa nevyužitie oprávnenia generálnej prokuratúry zrušiť právoplatné rozhodnutia v prípravnom konaní je v rozpore s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Právo sťažovateľa na verejné súdne konanie zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie zakotvené v čl. 6 ods. 1 platného Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Okresnej prokuratúry v Michalovciach vo veci sp. zn. Pv 839/14/8807, postupom Krajskej prokuratúry v Košiciach vo veci sp. zn. 1/1/ KPt 266/15/8800 a postupom Generálnej prokuratúry SR vo veci sp. zn. Xvi/2 Pz 18/16/1000 porušené.

Ústavný súd SR zrušuje uznesenie Okresnej prokuratúry v Michalovciach zo dňa 20.11.2015 vo veci sp. zn. Pv 839/14/8807-37, uznesenie Krajskej prokuratúry v Košiciach zo dňa 14.12.2015 vo veci sp. zn. 1/1/ KPt 266/15/8800-15 a upovedomenie Generálnej prokuratúry SR zo dňa 04.04.2016 vo veci sp. zn. Xvi/2 Pz 18/16/1000-15.

Ústavný súd SR predmetnú vec vracia na ďalšie konanie Okresnej prokuratúre v Michalovciach a zakazuje pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom a zároveň prikazuje, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Podstatou výhrad sťažovateľa je, že označené orgány činné v trestnom konaní trestne nestíhali konkrétnu osobu ako obvineného a nebola podaná obžaloba za sťažovateľom opísaný skutok, ktorého sa dopustila tretia osoba voči telesnej integrite (zdraviu) sťažovateľa.

7.1 Bez potreby hlbšej analýzy označených ústavných práv sťažovateľa alebo napadnutých postupov a uznesení okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry, či napadnutého upovedomenia generálnej prokuratúry ústavný súd konštatuje, že v rámci svojej judikatúry už uviedol, že právo fyzickej osoby na začatie alebo vedenie trestného konania voči označenej osobe, napr. na základe podaného trestného oznámenia, nepatrí

medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (porov. II. ÚS 42/00, II. ÚS 398/09, III. ÚS 233/2010, II. ÚS 340/2014, IV. ÚS 423/09).

7.2 Ústavný súd tiež vyslovil, že súčasťou práva na súdnu ochranu nie je ani právo jednotlivca, aby na základe napr. jeho trestného oznámenia bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu voči označeným osobám. Takéto základné právo nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku (porov. I. ÚS 126/06, II. ÚS 526/2013, III. ÚS 16/06, IV. ÚS 17/09). Inak povedané, právo na súdnu ochranu nie je možné vykladať tak, že by garantovalo úspech v trestnom konaní či zaručovalo právo na rozhodnutie, ktoré zodpovedá predstavám sťažovateľa.

7.3 Taktiež z čl. 6 dohovoru (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená napr. na trestnom oznámení voči tretej osobe) nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní (porov. Dziedzic v. Poľsko, č. 50428/99, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 25. 11. 2003, bod 6; Helmers v. Švédsko, č. 11826/85, rozsudok z 29. 10. 1991, bod 29; Kusmierek v. Poľsko, č. 10675/02, rozsudok z 21. 9. 2004, bod 48).

7.4 Právo na vznesenie obvinenia alebo trestné stíhanie inej osoby alebo na podanie obžaloby voči nej na súde prokurátorom nemožno považovať za súčasť základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 a nasl. ústavy a ani za súčasť práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto k porušeniu týchto práv postupom a napadnutým uznesením okresnej prokuratúry, postupom a napadnutým uznesením krajskej prokuratúry, ako ani postupom a napadnutým upovedomením generálnej prokuratúry nemohlo dôjsť.

8. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júla 2016